

Complexnummer: 519902

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Grinsel 83

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

519903, 519904, 525737

Woonplaats

Den Dungen

Gemeente

Sint-Michielsgestel

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Grinsel 83, 5275 JN te Den Dungen

Complexomschrijving

Inleiding

BOERDERIJcomplex, bestaande uit een woongedeelte (onderdeel I) uit 1871 dat is gebouwd tegen een uit 1825 daterende STAL (onderdeel II) en een uit de tweede helft van de achttiende eeuw daterende POORT (onderdeel III) van twee hardstenen zuilen met smeedijzeren hekwerk. Het woongedeelte en het bedrijfsgedeelte zijn opgetrokken in een ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Een aan de noordwestelijke zijde gelegen bijbehorende schop werd in 1981 afgebroken. Op het terrein bevinden zich aan de achterzijde nog diverse bijgebouwen en stallen: deze vallen buiten de van rijkswege geldende bescherming. Bijzonder aan de lokatie is dat deze al sinds 1426 bewoond wordt, sinds 1748 ononderbroken door leden van de familie Smits.

Omschrijving

Het geheel is centraal gelegen op een flauwe verhoging aan de noordzijde van het Grinsel. In de aanlegtijd vervulde deze verhoging de functie van een soort vluchtheuvel voor het water. Met de aanleg van een lage dijk aan de westzijde van het terrein verviel deze functie. Aan de voorzijde bevindt zich een tuin en aan de noord- en westzijde een erf.

De boerderij en stal zijn aan elkaar gebouwd en staan intern ook met elkaar in verbinding. De nokassen lopen in de lengterichting van de straat. De poort met hekwerk bevindt zich aan de straat en bestaat uit twee vierkante, met bollen bekroonde, geblokte hardstenen penanten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het boerderijcomplex is van algemeen belang. Het complex heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling en typologische ontwikkeling van het boerenbedrijf in Noord-Brabant.

Het is van belang als onderdeel van de belangwekkende reeks boerderijtypen in het kerkdorp Den Dungen. Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de betekenis die het heeft voor de geschiedenis van de architectuur van het boerenbedrijf.

Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de historisch-geografisch bepaalde ligging op een lichte verhoging en vanwege de historisch-ruimtelijke relatie tussen de verschillende onderdelen en de ontwikkeling die daaruit valt af te lezen. Het complex is gaaf bewaard gebleven en als geheel tamelijk zeldzaam.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519903

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82626/187

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Den Dungen	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Den Dungen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Den Dungen	G			979

*Omschrijving***

Inleiding

WOONHUIS, deel uitmakend van een boerderij, omstreeks 1871 opgetrokken in een ambachtelijk-traditionele bouwtrant als vervanging van het woongedeelte van de boerderij uit 1825 waarvan nu nog de stal (onderdeel II) resteert.

Omschrijving

De sober vormgegeven boerderij is een op rechthoekige plattegrond opgetrokken éénlaags bouwlichaam van vijf vensterassen met in kruisverband gemetselde gevels van handvorm baksteen onder een met kruispannen gedekt zadeldak waarvan de nokas parallel aan de straat loopt. Op de hoeken bevinden zich twee, vernieuwde, gemetselde schoorstenen. In het dak bevinden zich verder enkele kleine dakvenstertjes. Aan de voorzijde bevindt zich een klein stoepje met optrede.

De opvallend hoge plint van de symmetrische voorgevel is gecementeerd en opgetrokken tot de onderzijde van de doorgetrokken hardstenen vensteronderdorpels. De vensters zijn recht gesloten en hebben afgeronde hoeken en schuiframen met glas-in-lood in de bovenlichten.

Eenvoudige goot en gecementeerd fries.

Aan de voorzijde zijn de deur en de ramen, waarschijnlijk in de jaren zestig van de twintigste eeuw, vervangen door de huidige. Aan de rechterzijde van de ingang bevindt zich de kleine hardstenen gedenksteen van de eerste steenlegging uit 1871.

Intern wordt het pand gedeeld door een centrale gang die betegeld is met zeshoekige zwarte en gele estriken. Aan de zuidzijde bevindt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zich een grote kamer die van sobere stucplafonds voorzien is en een marmeren schouw heeft. Deze kamer werd in tijden van watersnood gebruikt als stalling voor het vee. Aan de oostzijde hiervan bevindt zich een smalle kamer die als slaapvertrek gebruikt werd. Aan de stalszijde bevinden zich een slaapvertrek en de keuken.

Enkele van de oorspronkelijke elementen zoals schouw en alkoof bevinden zich nog wel in situ maar zijn aan door betimmeringen aan het zicht onttrokken. De kelder is volgestort met puin. Een originele plee is nog aanwezig.

Waardering

De boerderij is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling en typologische ontwikkeling van het boerenbedrijf in Noord-Brabant. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de betekenis die het heeft voor de geschiedenis van de architectuur van het boerenbedrijf. Het heeft ensemblewaarde vanwege de historisch-ruimtelijke relatie tussen de verschillende onderdelen en de ontwikkeling die daaruit valt af te lezen. Het is als gaaf bewaard geheel betrekkelijk zeldzaam.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 519904

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82629/164

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Den Dungen	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Den Dungen	G			1353

Omschrijving**

Inleiding

STAL, omstreeks 1825 als opgetrokken in een ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Aan de zuidwestelijke zijde van de stal werd in 1871 het iets hogere woongedeelte (onderdeel I) gebouwd. Hoewel de stal in dakbedekking, gevels en indeling nogal fors is gewijzigd, geeft deze juist hierdoor een goed beeld van de ontwikkeling van het boerenbedrijf in de negentiende eeuw. Tegenwoordig vervult de stal een functie als opslagruimte en is het veehoudersbedrijf verplaatst naar de stallen op de achterzijde van het terrein.

Omschrijving

Stal van één bouwlaag met gevels in schoon metselwerk (deels handvorm baksteen) onder een met verbeterde Hollandse pannen gedekt, afgewolfd zadeldak. De noordelijke en de oostelijke gevel zijn vernieuwd. De gewijzigde stalramen zijn grotendeels van beton; op de noordoostelijke hoek nog één met spinnekoproeden. In de gevels zijn verder enkele steekankers aangebracht.

De stal was oorspronkelijk een potstal die verbouwd is tot grupstal en vooral diende voor de stalling van kleine hoeveelheden vee. Aan de oostzijde bevinden zich hokken die voor de opslag en stalling van diverse zaken dienden. Het nog oorspronkelijke gebint van de stal rust op houten staanders. De kapconstructie met houten spanten is nog oorspronkelijk.

Waardering

De stal is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische en typologische ontwikkeling van het boerenbedrijf in Noord-Brabant. Het heeft ensemblewaarde vanwege de historisch-ruimtelijke relatie tussen de verschillende onderdelen en de ontwikkeling die daaruit valt af te lezen.

Het is gaaf bewaard gebleven en tamelijk zeldzaam.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
-----------------------	---------------------	----------------

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boerderijen, molens en bedrijven

Boerderij (M)

Veestal

Monumentnummer*: 525737

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82636/61

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Den Dungen	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Den Dungen	By Grinsel 81C aan de weg

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Den Dungen	G			1353

Omschrijving**

Inleiding

POORT, in oorsprong daterend uit de tweede helft van de achttiende eeuw en afkomstig van het voormalige klooster van Coudewater te Rosmalen. Naar alle waarschijnlijkheid is de poort bij de bouw van het vernieuwde woonhuis in 1871 op de huidige locatie geplaatst. De poort met smeedijzeren hekwerk bevindt zich aan de straat.

Omschrijving

De poort met hekwerk bevindt zich aan de straat en bestaat uit twee vierkante, met bollen bekroonde, geblokte hardstenen penanten. Aan de bovenzijde van elk van de penanten is een sterk vervaagd ovaal opschrift aangebracht "Klein Grinsel". Tussen de penanten is een eenvoudig smeedijzeren hekwerk aangebracht.

Waardering

De poort is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de status van de eigenaar van het complex en als uitdrukking van de herwaardering voor historische objecten in de tweede helft van de negentiende eeuw. Het heeft ensemblewaarde vanwege de historisch-ruimtelijke relatie tussen de verschillende onderdelen en de ontwikkeling die daaruit valt af te lezen. De poort heeft zeldzaamheidswaarde.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Verdedigingswerken en militaire gebouwen	Fort, vesting en -onderdelen	Poort

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument